

چشم انداز معادن و صنایع معدنی

گروه مشاوران کیش
فروردین ماه ۱۴۰۳

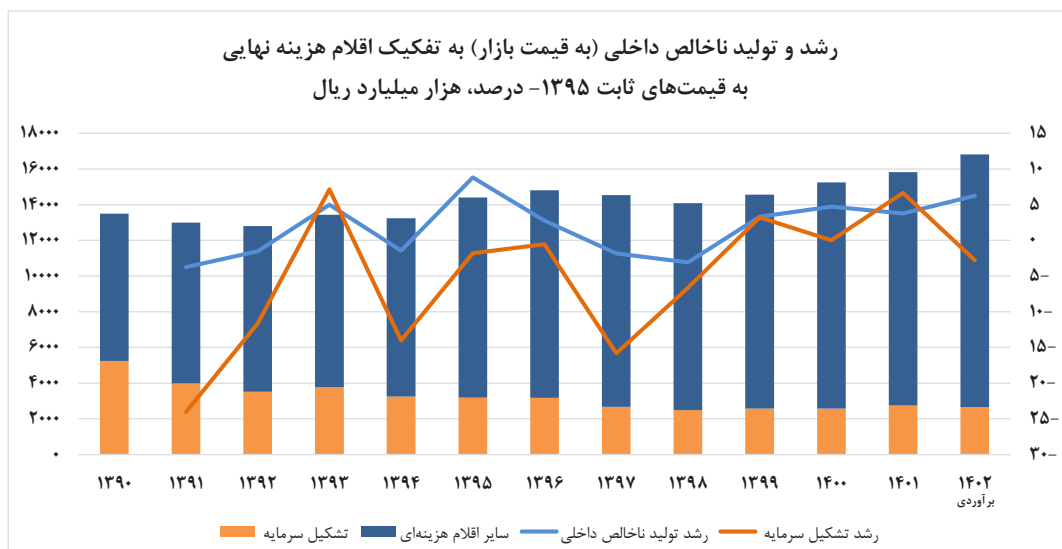
اقتصاد ایران در یک نگاه

رشد اقتصادی و تشکیل سرمایه

بر اساس آمار منتشر شده از سوی بانک مرکزی، اقتصاد ایران در نه ماهه ۱۴۰۲ شاهد رشد ۴,۵ درصدی تولید ناخالص داخلی بوده است. در بین فعالیتهای اقتصادی، گروه نفت در این دوره دارای بیشترین رشد (۱۶,۳ درصد) و بیشترین سهم از رشد (۱,۳ واحد درصد) بوده است. شایان ذکر است که در دوره مذکور رشد اقتصادی بدون گروه نفت، ۳,۵ درصد برآورد شده است. اگرچه نرخ رشد تشکیل سرمایه ثابت در سال گذشته با افزایش نسبی مواجه بود، ولی طی یک دوره نزدیک به پانزده سال، روند تشکیل سرمایه وضعیت نامناسبی داشته است. به

نحوی که علی‌رغم اهمیت تشکیل سرمایه برای انباشت موجودی سرمایه به عنوان مهم‌ترین عامل رشد اقتصادی ایران، سطح مطلق تشکیل سرمایه در پایان سال ۱۴۰۱ تقریباً معادل نیمی از رقم مربوط به سال ۱۳۹۰ است. به عبارت دیگر، کاهش قابل ملاحظه تشکیل سرمایه طی دهه ۹۰ (به‌ویژه در سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۷) مسیر رشد اقتصادی بلندمدت را تحت تأثیر قرارداده و رشد اقتصادی کشور هنوز به مسیر بلندمدت باز نگشته است. در این خصوص قابل ذکر است که میانگین رشد اقتصادی طی دوره ۱۳۹۰-۱۴۰۱ تقریباً ۱,۵ درصد بوده است.

سهم اندک اوراق بدهی از ظرفیت بازار سرمایه

مأخذ: بانک مرکزی.

جذب و تجهیز منابع

بر اساس آمار سازمان بورس و اوراق بهادار، از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا پایان بهمن ماه این سال، بنگاه‌های اقتصادی نزدیک به ۶۵۱۳ هزار میلیارد تومان از طریق بازار سرمایه

(بازار سهام و بدهی) تأمین مالی شده‌اند. این رقم در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۴۰۱ نزدیک به ۵۴ درصد رشد داشته است. در یازده ماهه ۱۴۰۲ در بین انواع روش‌های تأمین مالی مبتنی بر سرمایه، بیش از ۹۸ درصد مربوط به افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام بوده است. مابقی نیز از طریق عرضه اولیه سهام شرکت‌ها در بورس و فرابورس (۱,۵ درصد) و تأسیس شرکت‌های سهامی عام (کمتر از یک

درصد) تأمین شده است. سهم اوراق بدهی از کل ظرفیت بازار سرمایه بسیار اندک بوده است. منابع تأمین شده از طریق انتشار انواع اوراق بدهی در این دوره شامل ۴۶ درصد اوراق مرابحه دولتی، ۳۲ درصد اسناد خزانه اسلامی، ۱۸ درصد اوراق بهادار بدهی شرکتی، ۲ درصد اوراق مشارکت دولت، شهرداری‌ها و بانک‌ها و یک درصد اوراق گام بوده است.

جذب و تجهیز منابع - هزار میلیارد ریال					
نوع	عنوان	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	یازده ماهه ۱۴۰۲
سرمایه‌ای	تأسیس شرکت‌های سهامی عام	۴	۲۵	۲۷	۲
	افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام (مجوزهای ارائه شده)	۹۹۰	۱,۸۱۲	۲,۸۴۲	۳,۵۶۲
	افزایش سرمایه شرکت‌های سهامی عام - از محل مازاد تجدید ارزیابی (مجوزهای ارائه شده)	۹۶۸	۲,۶۹۴	۹۹	۲۴۱
	عرضه اولیه سهام شرکت‌ها در بورس و فرابورس	۳۰۷	۱۰۱	۶۸	۵۶
بدهی	انتشار انواع ابزارهای تأمین مالی	۲,۲۰۲	۲,۵۴۸	۲,۹۸۴	۲,۶۵۱
جمع		۴,۴۷۲	۷,۱۸۱	۶,۰۲۰	۶,۵۱۳

مأخذ: سازمان بورس و اوراق بهادار.

متغیرهای کلان اقتصاد ایران					
شرح	۱۳۹۸	۱۳۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	نه ماهه ۱۴۰۲
رشد اقتصادی (درصد)	-۲.۹	۴.۱	۴.۴	۴	۴.۵
رشد تشکیل سرمایه (درصد)	-۶.۶	۳.۲	۰	۶.۷	۴.۵
رشد نقدینگی (درصد)	۳۱.۳	۴۰.۶	۳۹	۳۱.۱	۲۷*
تورم مصرف کننده (درصد)	۴۱.۲	۴۷.۱	۴۶.۲	۴۶.۵	۴۶.۸
تورم تولید کننده (درصد)	۳۷.۵	۵۵.۲	۶۰.۹	۳۶	۳۴.۳

* آذر ۱۴۰۲ به آذر ۱۴۰۱

مأخذ: بانک مرکزی.

اقتصاد جهان در یک نگاه

رشد اقتصادی جهانی

مطابق برآورد بانک جهانی، اقتصاد جهان در ادامه روند کاهشی سال گذشته، در سال ۲۰۲۳ رشدی معادل ۲,۶ درصد را تجربه کرده است. این در حالی است که آمریکا و چین به عنوان بزرگترین اقتصادهای جهان، در سال ۲۰۲۳ به ترتیب رشد ۲,۵ درصدی و ۵,۲ درصدی داشته‌اند. پیش‌بینی بانک جهانی این است که رشد تولید جهان در سال ۲۰۲۴ برای سومین سال پیاپی معادل ۳,۷ درصد اعلام شده است.

کاهش یافته و به ۲,۴ درصد می‌رسد. درگیری‌های اخیر در خاورمیانه ریسک‌های ژئوپلیتیکی را تشدید کرده و عدم اطمینان را در بازارهای کالا افزایش داده است. پیش‌بینی می‌شود که رشد اقتصادهای پیشرفته و چین در سال ۲۰۲۴ کاهش یابد و به پایین‌تر از متوسط سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۹ برسد. نرخ رشد پیش‌بینی شده برای ایران در سال ۲۰۲۴

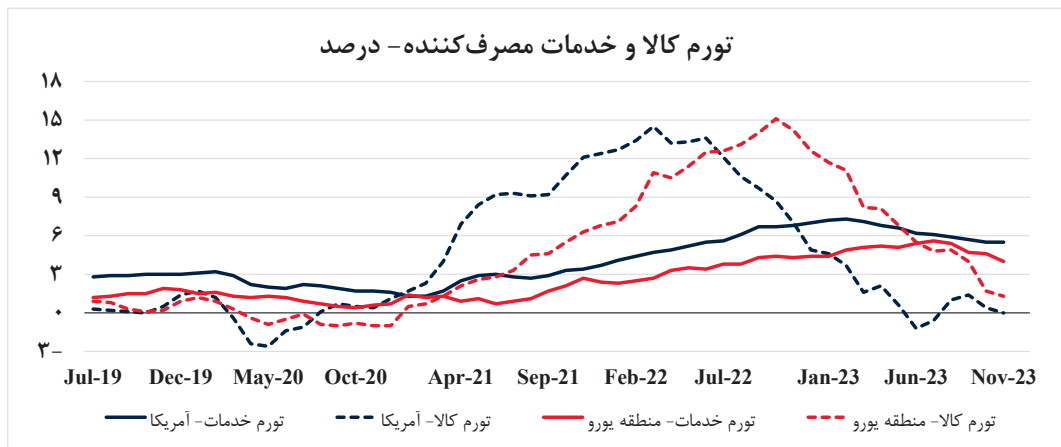
ادامه روند
کاهشی رشد اقتصادی
جهان

رشد تولید ناخالص داخلی حقیقی - درصد				
۲۰۲۴ (پیش‌بینی)	۲۰۲۳ (برآوردی)	۲۰۲۲	۲۰۲۱	
۲.۴	۲.۶	۳	۶.۲	جهان
۱.۶	۲.۵	۱.۹	۵.۸	آمریکا
۴.۵	۵.۲	۳	۸.۴	چین
۳.۷	۴.۲	۳.۸	۴.۷	ایران

مأخذ: بانک جهانی.

تورم جهانی

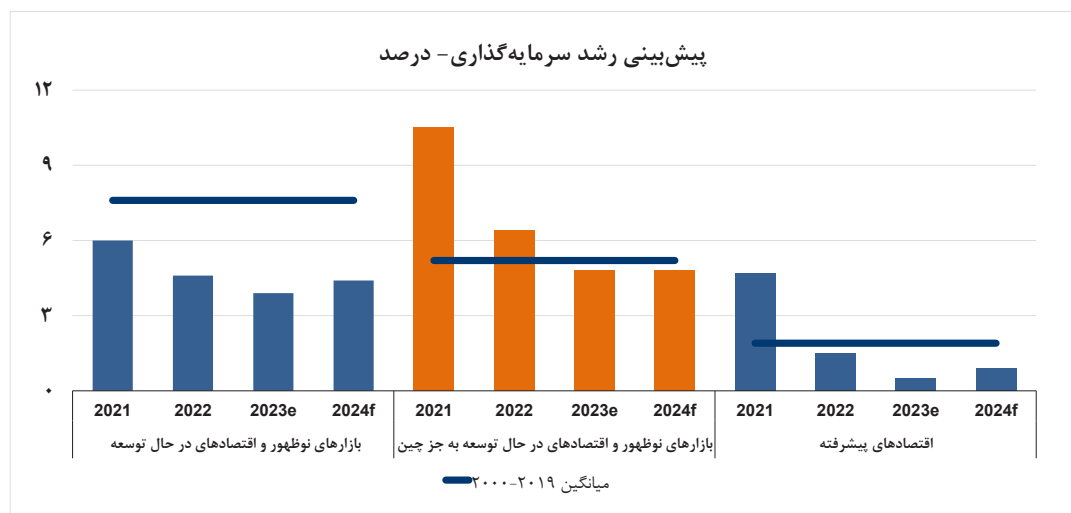
بر اساس گزارشات بانک جهانی، تورم جهانی مصرف‌کننده در سال ۲۰۲۳ به میزان قابل توجهی کاهش یافته است. تعدیل تورم انرژی و مواد غذایی، همراه با کاهش تقاضای مصرف‌کننده برای کالاها و بهبود زنجیره تأمین جهانی، فشار کاهشی قابل توجهی بر تورم کالاها در این سال وارد کرده است.

مأخذ: بانک جهانی.

تشکیل سرمایه در بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه

بر اساس برآوردهای بانک جهانی، در طول دو دهه گذشته، انباشت سرمایه بیش از نیمی از رشد بالقوه تولید در بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه را به خود اختصاص داده است. با این حال، رشد سرمایه‌گذاری در این اقتصادها از زمان بحران مالی جهانی در سال ۲۰۰۸، در حال افت طولانی مدت و گسترده است. رشد سرمایه‌گذاری در این اقتصادها (به استثنای چین) در دهه ۲۰۰۰ به‌طور متوسط حدود ۶ درصد در سال بود، اما در سال ۲۰۱۰ دستیابی به اهداف توسعه را دشوارتر می‌کند. به میانگین سالانه ۳ درصد کاهش یافت. در طول رکود جهانی ۲۰۲۰ ناشی از همه‌گیری کووید-۱۹، سرمایه‌گذاری بسیار عمیق‌تر از رکود جهانی ۲۰۰۹ کاهش یافت. علیرغم بازگشت چرخه‌ای در سال ۲۰۲۱، رشد سرمایه‌گذاری بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه احتمالاً در میان‌مدت کاهش خواهد یافت. رشد ضعیف سرمایه‌گذاری بلندمدت، رشد بالقوه تولید را کاهش می‌دهد و دستیابی به اهداف توسعه را دشوارتر می‌کند.

مأخذ: بانک جهانی.

تأمین مالی مبتنی بر بدهی بین‌المللی

مطابق آمار منتشرشده Statista، در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۳، ارزش معاملات بازار بدهی بین‌المللی به حدود ۱,۲ تریلیون دلار رسیده است. بخشی از بازار سرمایه است که اوراق بهادار با بهره ثابت در آن معامله می‌شود. این اوراق شامل اوراق قرضه دولتی، شهرداری، شرکتی یا اوراق رهنی است.

عملکرد بخش صنعت و معدن

رشد و سهم ارزش افزوده گروه صنایع و معدن

تولید ناخالص داخلی در نه ماهه سال ۱۴۰۲ به میزان ۴,۵ درصد رشد یافته است. در این دوره گروه صنایع و معدن رشد ۳,۹ درصدی داشته است. مشارکت این گروه از رشد اقتصادی معادل ۰,۹ واحد درصد بوده است. نکته قابل توجه در خصوص وضعیت این گروه، روند کاهشی سهم از تولید ناخالص داخلی در نه ماهه سال ۱۴۰۲ به ۴,۵ درصد در سال ۱۳۹۹ با روندی کاهشی به تقریباً ۲۷ درصد در نه ماهه ۱۴۰۲ رسیده است. شایان ذکر است که اقتصاد کشور در این دوره شاهد افزایش سهم گروه خدمات بوده است.

سهم گروه صنایع و معدن از رشد تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵						
نه ماهه ۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	شرح
۴.۵	۴	۴.۳۷	۴.۰۷	-۲.۹۵	-۲.۹۸	رشد تولید ناخالص داخلی (درصد)
۳.۹	۶.۵۲	۱.۱	۷.۲۶	۰.۹۹	-۱.۸۳	رشد گروه صنایع و معدن (درصد)
۲۷.۲	۲۹.۰۴	۳۱.۹	۳۳.۳۴	۲۸.۱۵	۲۵.۱۴	سهم از تولید ناخالص داخلی (درصد)
۰.۹	۱.۶	۰.۳	۱.۷	۰.۲	-۰.۴	سهم از رشد تولید ناخالص داخلی (واحد درصد)

مأخذ: بانک مرکزی.

روند کاهشی
سهم گروه صنایع و
معدن از GDP

ارزش افزوده و سرمایه‌گذاری کارگاه‌های صنعتی

مطابق نتایج طرح آمارگیری کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر، در سال ۱۴۰۰ ارزش افزوده حاصل از فعالیت صنعتی ۳۰۴۱۵ کارگاه نزدیک به ۱۴۷۵۰ هزار میلیارد ریال بوده است. بیش‌ترین ارزش افزوده ایجادشده در این کارگاه‌ها مربوط به «تولید فلزات پایه» بوده است. این نوع فعالیت‌ها در سال مذکور بیش‌ترین سرمایه‌گذاری را نیز انجام داده‌اند. ارزش سرمایه‌گذاری انجام شده در مجموع کارگاه‌ها در سال ۱۴۰۰ حدود ۱۵۷۹ هزار میلیارد ریال بوده است.

کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر						
۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	شرح
۱۴۷۵۰	۸۷۶۰	۴۲۰۲	۲۸۳۳	۱۹۶۵	۱۵۷۴	ارزش افزوده (هزار میلیارد ریال)
۱۵۷۹	۱۱۲۷	۵۱۶	۶۴۰	۲۵۷	۲۳۵	ارزش سرمایه‌گذاری (هزار میلیارد ریال)

مأخذ: مرکز آمار.

تورم تولیدکننده صنعت و معدن

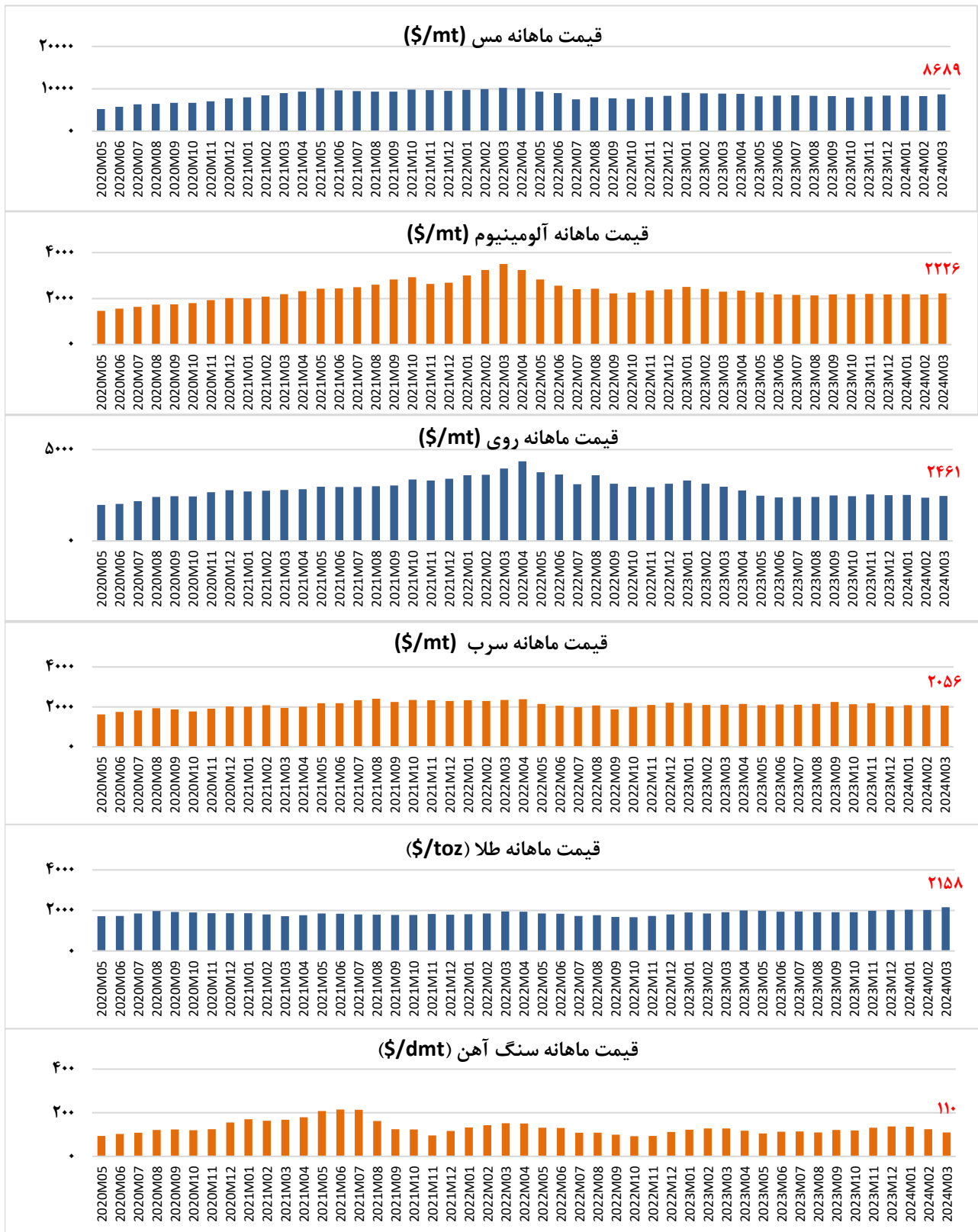
نرخ تورم سالانه تولیدکننده معدن در ادامه روند افزایشی در تابستان ۱۴۰۲، در پاییز این سال نیز با افزایش همراه بوده است. این افزایش در هر سه بخش اصلی «استخراج زغال‌سنگ»، «استخراج کانه‌های فلزی» و «استخراج سایر معدن» مشهود است. در بخش صنعت نیز نرخ تورم سالانه تولیدکننده در پاییز ۱۴۰۲ به روند افزایشی فصل قبل ادامه داده است. سرعت افزایش تورم در بخش معدن نسبت به بخش صنعت بیش‌تر بوده است.

مرور بازارهای جهانی

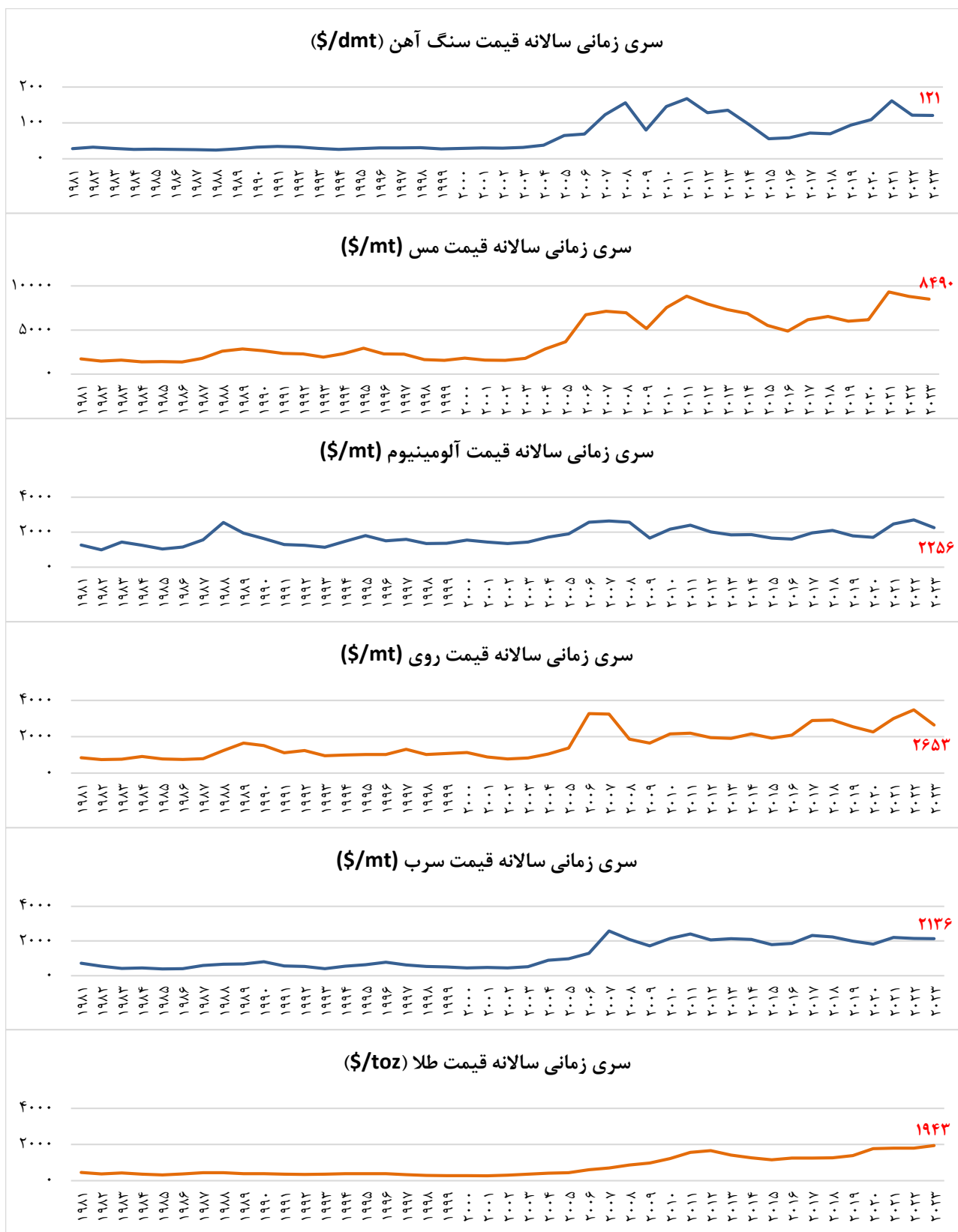
متوسط قیمت اقلام معدنی و فلزات				
رشد	پیش‌بینی سال		عملکرد ماه	محصولات
	متوسط قیمت ۲۰۲۵	متوسط قیمت ۲۰۲۴	متوسط قیمت ماه March ۲۰۲۴	
-۴.۸	۱۰۰	۱۰۵	۱۰۹.۸	سنگ آهن (\$/dmt)
۹	۸۵۰۰	۷۸۰۰	۸۶۸۹	مس (\$/mt)
۹.۱	۲۴۰۰	۲۲۰۰	۲۲۲۶	آلومینیوم (\$/mt)
۴.۲	۲۵۰۰	۲۴۰۰	۲۴۶۱	روی (\$/mt)
۲.۴	۲۱۰۰	۲۰۵۰	۲۰۵۶	سرب (\$/mt)
۲.۵	۲۰۵۰۰	۲۰۰۰۰	۱۷۴۳۹	نیکل (\$/mt)
۸	۲۷۰۰۰	۲۵۰۰۰	۲۷۴۵۰	قلع (\$/mt)
-۱۰.۵	۱۷۰۰	۱۹۰۰	۲۱۵۸	طلا (\$/toz)
۹.۵	۱۱۵۰	۱۰۵۰	۹۰۹	پلاتین (\$/toz)
-۵.۱	۲۲.۵	۲۳.۷	۲۴.۵	نقره (\$/toz)
-۱۵.۴	۱۱۰	۱۳۰	۱۳۱.۵	زغال سنگ - استرالیا (\$/mt)
-۱.۲	۸۰	۸۱	۸۵.۴	نفت خام - برنت (\$/mt)
۷.۷	۱۴	۱۳	۱۳.۵	LNG - ژاپن (\$/mmbtu)
۴	۱۳	۱۲.۵	۸.۶	گاز طبیعی - اروپا (\$/mmbtu)

شاخص قیمت بانک جهانی به قیمت‌های ثابت (۲۰۱۰=۱۰۰)

رشد	پیش‌بینی		عملکرد	اقلام معدنی و فلزات
	متوسط قیمت ۲۰۲۵	متوسط قیمت ۲۰۲۴	متوسط قیمت ماه March ۲۰۲۴	
۶.۲	۱۰۲.۶	۹۶.۶	۱۰۱.۵	شاخص قیمت فلزات و معادن
۸	۱۱۰.۵	۱۰۲.۳	۱۰۷.۶	شاخص قیمت فلزات اساسی
-۹.۴	۱۳۱.۵	۱۴۵.۱	۱۶۲	شاخص قیمت فلزات گران‌بها
-۰.۷	۱۰۳	۱۰۳.۷	۱۰۴.۳	شاخص قیمت انرژی

منبع: بانک جهانی

منبع: بانک جهانی

ریسک‌ها و تهدیدها

• عدم تأمین پایدار برق

با توجه به نزدیک شدن ماه‌های گرم، احتمال قطع برق گسترده واحدهای صنعتی فولادی و معدنی وجود دارد. زیرا اولویت وزارت نیرو حفظ برق خانگی است و برای این منظور برق واحدهای صنعتی را قطع خواهد کرد. این مسئله منجر به کاهش تولید در ماه‌های آینده خواهد شد.

• چالش تأمین مالی

شرکت‌های بزرگ صنعتی برای تأمین سرمایه در گردش یا اجرای طرح‌های توسعه، به دلایلی همچون تورم بالا، عدم پیش‌بینی‌پذیری شرایط آبی و افت شدید سرمایه‌گذاری خارجی با چالش جدی مواجه هستند. در حال حاضر، به دلیل اعمال سیاست کنترل مقداری ترازنامه بانک‌ها، امکان دریافت تسهیلات بانکی کاهش یافته است. این در حالی است که سهم اوراق بدهی برای تأمین منابع از کل ظرفیت بازار سرمایه نیز بسیار اندک است.

• ناکافی بودن اکتشافات تفصیلی

اکتشافات معدنی در ایران به نحو سنتی، با فناوری‌های قدیمی و به صورت سطحی انجام می‌شود. به نحوی که عمق اکتشافی کشور در مقایسه با کشورهای پیشرو در حوزه اکتشاف مواد معدنی فاصله زیادی دارد. اغلب ذخایر اکتشافی و معادن در حال بهره‌برداری در ایران از نوع سطحی هستند و تا کنون به‌طور جدی به اکتشاف کانسارهای عمیق و پنهان پرداخته نشده است. چنین وضعی در حوزه اکتشاف، تأمین مواد اولیه را با مشکل مواجه می‌کند و به تبع آن تمام حلقه‌های زنجیره ارزش را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

فرصت‌ها و مزیت‌ها

• ابلاغ آیین‌نامه اجرایی پذیرش گام

مطابق آیین‌نامه اجرایی پذیرش گام، دستگاه‌های اجرایی مجاز (همچون سازمان امور مالیاتی، سازمان تأمین اجتماعی، گمرک ج.ا. و ...) موظفند در صورت ارائه درخواست از سوی شخص بدهکار، نسبت به صدور تأییدیه دستگاه اجرایی مجاز و پذیرش اوراق گام جهت پرداخت بدهی یا ترتیب پرداخت بدهی به قیمت اسمی اقدام نمایند. بر این اساس، بنگاه‌های فعال در حوزه معدن و صنایع معدنی امکان پرداخت بدهی بابت حقوق دولتی معادن، مالیات، برق و گاز با اوراق گام را خواهند داشت. این امر منجر به تسهیل گردش وجوه و تأمین مالی بنگاه‌ها خواهد شد.

• پیک تاریخی تولید فولاد

مطابق آمار انجمن تولیدکنندگان فولاد، میزان تولید فولاد کشور در سال ۱۴۰۲ به بالاترین میزان در تاریخ تولید این محصول رسیده است. افزایش تولید فولاد منجر به شکل‌گیری تقاضای مؤثر و باثبات در بخش اکتشاف و توسعه معادن می‌شود.

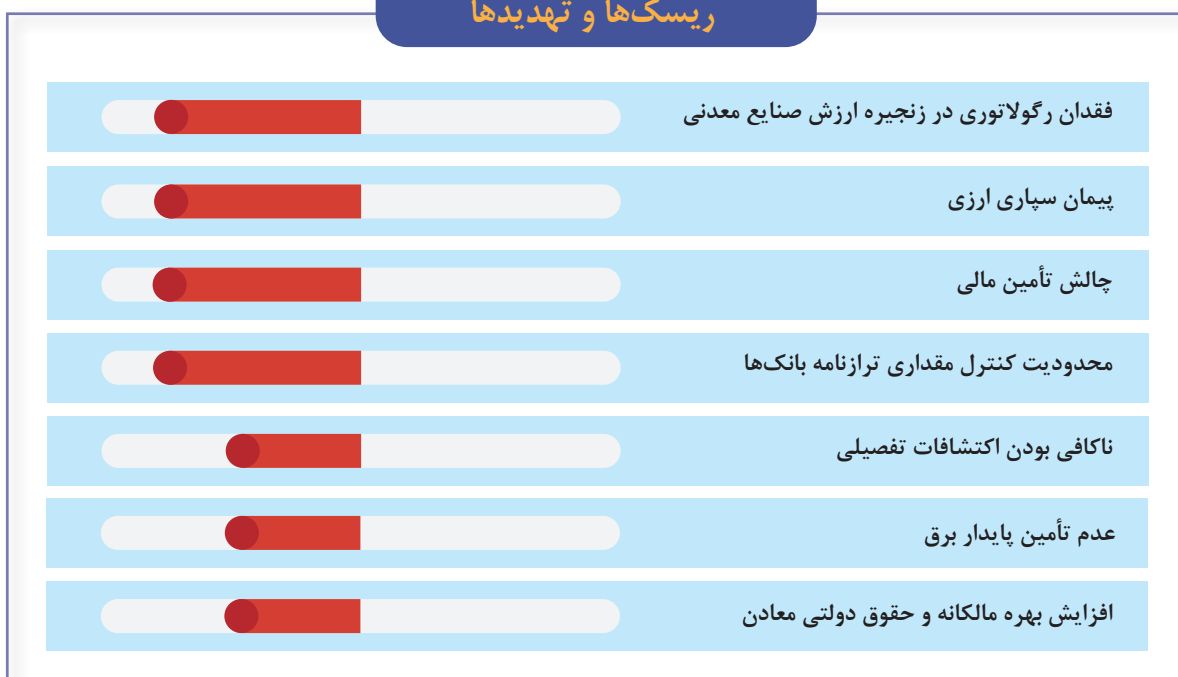
• تولید فولاد سبز

با توجه به قوانین مربوط به انتشار گازهای گلخانه‌ای و وضع مالیات‌های کربن در سطح جهان، بسیاری از کشورهای جهان به دنبال تولید فولاد سبز هستند. این رویکرد برای ایران به عنوان کشور تولیدکننده فولاد یک فرصت محسوب می‌شود.

فرصت ها و مزیت ها

ریسک ها و تهدیدها

منابع و مأخذ

- World Bank, Commodity Price Data, April 2024.
- World Bank Commodity Price Forecasts, October 2023.
- World Bank Global Economic Prospect, January 2024.

- واحد مطالعات گروه مشاوران کیش.
- بانک مرکزی ج.ا.ا.
- سازمان بورس و اوراق بهادار.
- مرکز آمار ایران.

معرفی اجمالی این محصول:

کارشناسان KCG، بر اساس آخرین آمارها و شاخص‌های معتبر داخلی و بین‌المللی به صورت ماهانه آخرین وضعیت شاخص‌های کلان، شاخص‌های بخشی، آمارهای بین‌المللی و وضعیت بازار محصولات اصلی را به همراه تحلیل عوامل موثر بازار تهیه و ارائه می‌کنند.

مزایا برای مشتریان:

- اطلاع از آخرین وضعیت متغیرهای اقتصادی داخلی و خارجی
- اطلاع از آخرین پیش‌بینی‌ها از قیمت محصولات اصلی
- اطلاع از فرصت‌ها، تهدیدها و ریسک‌های پیش روی صنعت

مشتریان این محصول:

- مدیران عامل بنگاه‌های بزرگ
- تحلیل‌گران
- سرمایه‌گذاران
- برنامه‌ریزان و مدیران ریسک شرکت‌ها
- شرکت‌های تأمین سرمایه و مشاوران مالی

معرفی گروه مشاوران کیش

شرکت «گروه مشاوران اندیشه‌ورز مشکات کیش» یک شرکت خصوصی است که مأموریت آن، ارائه انواع خدمات مشاوره‌ای و تخصصی به شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی در زمینه‌های سرمایه‌گذاری، توسعه کسب و کار، توسعه بازار، فناوری مالی، مدیریت زنجیره تأمین، تحلیل، پژوهش‌های کاربردی و آموزش‌های تخصصی است.

نشانی دفتر مرکزی: جزیره کیش، خیابان رودکی، ساختمان اداری دیپلمات، طبقه سوم، واحد ۳۱۵
تلفن: ۰۷۶-۴۴۴۶۱۰۰۷

نشانی دفتر تهران: میدان آرژانتین، ابتدای بخارست، ساختمان شماره ۴۹، طبقه چهارم، واحد ۶.
تلفن: ۰۲۱-۸۸۷۶۲۵۶۳
تلفن همراه: ۰۹۰۰۲۰۵۲۵۰۱